

alsó fok a keresetet el is utasította. A felülvizsgálatnak a Kuria helyt adott és alperes kártérítési felelősségét megállapította. Az indokolásból idézzük a következőket:

„Téved a felebbezési bíróság abban, hogy a tűz kitérését és pusztítását az erőhatalom fogalma alá vonja. Ugyanis erőhatalom csak úgy lenne megállapítható, ha a tűz olyan körülmény miatt tört ki és pusztított, amelyet rendes emberi gondossággal előrelátni vagy elhárítani nem lehetett. Ez azonban az adott esetben még akkor sem áll, ha a tűz nem a gépházban a kazán tüzelőjéből kikotort parázsló hamuból, hanem a tetőnek kigyulladásából keletkezett. Nevezetesen arra mindig lehetett számítani, hogy a tetőhöz közelálló kéményből kiszálló szikra a régi és száraz zsindelytetőzetet lángallobbanthatja; tehát a kellő előrelátás mellett gondoskodni lehetett volna olyan rendszabályokról, amelyek ennek a veszélynek, ha nem is kizárására, de legalább csökkentésére avagy a kitért tűz pusztító hatásának mérséklésére alkalmasak. Ily rendszabályokat azonban, aminők például a kéménynek magasabbra emelése, szikrafogó alkalmazása, a padlás letapasztása, tűzfalak húzása stb. az alperes nem vett foganatba, tehát nem hivatkozhatik sem erőhatalomra, sem arra, hogy a tűznek nagy arányokat öltött pusztítása neki fel nem róható.

Ennélfogva az alperes kártérítési kötelezettségét meg kellett állapítani és az ügyet a kár összegének kérdésében leendő döntés végett a felebbezési bírósághoz visszautasítani.*

Haszonrészesedő hitelező — alkalmi egyesülés? A romló valuta tette tömegjelenséggé a haszonrészesedés kikötésével egybekötött hitelnyújtást. A szemérmesebb hitelezők nyultak-e ehhez az eszközhöz, akik átallozták a 8 százaléknál magasabb kamat kikötését, vagy pedig a ravaszabbak, akik így jogilag biztosítottabbaknak érezték magukat, ezt alig lehet eldönteni. Tény, hogy a legtöbbször a haszonrészesedést függetlenítették a haszon tényleges elérésétől és bizonyos minimumu hasznot az adós garantált, ami mellett a hitelező rendszerint kifejezetten kizárta a veszteségben való osztozást.

Az adós más hitelezői megpróbálkoztak azzal, hogy a haszonrészt mint társat tegyék felelőssé és az utóbbi időben ennek a felelősségnek a kérdése sűrűn felvetődött.

A Kuria most nemlegesen oldotta meg a kérdést, kimondva, (P. IV. 170/925.) hogy a haszonrészesedés melletti hitelezés nem alkalmi egyesülés és a hitelezőre az adós által kötött ügyletekből folyóan semmi kötelezettség nem származik.

A döntés kétségtelenül helyes. Más kérdés az, hogy az adós és hitelező egymásközötti viszonyában a hitelező nem viszi-e el az adós nyereségét, de ez a kérdés a maga jogi területén oldandó meg és a hitelező nyereségrészesedése nem lehet alapja a felek intencióitól teljesen távolálló társas viszony oktrojálásának. B. S.

Fiumeinek nem kell perkoltség-biztosítékot adnia. Az igazságügy-miniszter a kir. Kuriához intézett átiratában közölte, hogy az olasz külügyminiszter jegyzékében foglaltakhoz képest a hágai perjogi egyezmény Fiume területére is kiterjed. Ez alapon a Kuria (P. IV. 3852/924.) alperes perkoltség-biztosíték iránti kérelmét, illetve a pergátló kifogást elutasította.

A kényszeregyesség joghatályának terjedelméről cikkezik a Magyar Jogi Szemle legutóbbi számában dr. Cs. Sommer József s ama konkluzióra jut e cikk során, hogy (dacára a k. e. rendelet 61. §-ának) a létrejött egység a kényszeregyességi eljárásban részt nem vett s az adós által fel nem tüntetett, egyébként jóhiszemű hitelező követelésére ki nem terjed, hanem az csorbitatlanul vagyis 100% erejéig érvényesíthető. A cikkirő főérvként arra hivatkozik, hogy a hitelező eliesik a 62. §-ban biztosított ama jogtól, hogy a táblás kimutatás alapján esetleg kielégítési, illetve biztosítási végrehajtást kérhessen az adós ellen: nem volna tehát méltányos, hogy viszont az ő kárára beálljon a kvótális kielégítésre való ráutaltság!

Nézetünk szerint téves a cikkirőnek ez a gondolatmenete. A k. e. 62. §-ának hivatkozott intézkedése a k. e. eljárásnak nem principális, hanem az eljárás bíró jellegéből folyó másodlagos rendelkezése, t. i. ha már az adós elismerte a bíróság előtt hitelezője követelését, szükség esetén ne kelljen ezt a kérdést újból bíró elé vinni, hanem az adósnak ezen bíróság előtt történt adósság elismerése (quasi bírói egység) alapján lehessen ellene végrehajtást kérni. A szóban levő rendeleti intézkedés egyébként is csak akkor válhatik aktuálissá, ha az adós a kényszeregyességnek eleget nem tesz.

Magát a kényszeregyesség létrejöttét azonban valamelyik hitelező részvétele vagy távolmaradása nem befolyásolhatja; a hitelezők minden mozzanatról a legnagyobb nyilvánosság útján (hivatalos lap, napi és szak-sajtó) szereznek tudomást, ha tehát ennek dacára — akár az adós hibájából, akár más okból — valamelyik hitelező az eljárásban részt nem vesz, akkor magára vessen, de indolentiájából — vagy pláne offside-állásából semmi esetre sem származtathat oly előnyöket, mint aminőket a cikkirő ur vél.

De bajosan gondolható az is, hogy magát a hitelezők egyetemét érné kár azzal, hogy valamelyik hitelező követelése nem szerepelt a kimutatásban, mert hiszen ezzel az adós vagyoni helyzete csak kedvezőbbnek tűnik fel előttük s annál szigorubbak az adós ajánlata megítélésénél; tudvalevőleg ellenkezőleg az a valószínűbb veszély, hogy az adós irreális követelésekkel avagy a meglevő vagyon tulságos alábecsülésével könnyebben rábírija hitelezőit oly egyszési ajánlat elfogadására, amely a valódi vagyonviszonyát és fizetőképességét tekintve, meg nem engedhető előnyöket biztosít számára!

F. P.

Jelzálogos követelések felértékelése. A Polgári Jog februári 1. számában Dr. Vági József ad néhány adalékot a fenti címen a fenti kérdéstről és a március havi második számban Dr. Beck Salamon közöl ugyanezen kérdésben döntő kuriai ítéletet „jelzálogos tartozás valorizálása“ címen.

A kérdés érdekes egyrészt azért, mert anyagi jogi jelentőségénél még sokkal nagyobb a megoldás gazdasági jelentősége és másrészt pedig azért, mert főleg a kérdés alább ismertetendő egyik változatában a bíróságok ugy hatásköri fokozat-